

2019. május 7-én, 90 éves korában elhunyt Jean Vanier, a Bárka-közösségek alapítója.

Jean Vanier, az összekapcsolás atyja

1964. augusztus 5-én a filozófia docense és a teológia doktora, Jean Vanier egy szellemileg sérültek számára fenntartott otthonból kihozott három férfit, és befogadta őket a Párizs közelében fekvő Trosly-Breuilben lévő házába. Ez volt a Bárka-mozgalom alapítási pillanata. Ma 37 országban 152 Bárka-közösség létezik, s bennük összesen 10 000 ép, illetve szellemileg sérült ember osztja meg egymással az életét.

„Úgy akarjuk szeretni egymást, ahogyan Krisztus tanított rá minket: szelíden, alázatosan és irgalmasan”, írta egyik levelében Jean Vanier, röviddel az első Bárka alapítása után. Ez kissé naivan hangzik, és az is volt. Mert a Bárka-alapítónak már egy nap múlva ismét meg kellett válnia egyik új lakótársától. Dany siketnéma volt, és az új helyzet teljesen elbizonytalanította. A tapasztalatlan Jean Vanier számára olyan nehéz volt bánni vele, hogy az első éjszaka vissza kellett küldenie az intézetbe, ahol a sérült embereknek akkoriban kaotikus és erőszkos körülmények között kellett élniük.

Jean Vanier 1928. szeptember 10-én született Genfben. Egy kanadai diplomata öt gyereke közül a negyedik volt, és Svájcban, Franciaországban és Angliában nőtt föl. Amikor 13 évesen azt kívánta, hogy a brit haditengerészet dartmouth-i egyetemi kollégiumába mehessen, apja így bátorította: „Ha úgy érzed, hogy ezt kell tenned, tedd meg!” Jean Vanier-nek még 21 évre volt szüksége ahhoz, hogy megtalálja igazi helyét az életben.

Mert a College után előbb nyolcéves karrier következett a brit, majd a kanadai haditengerészetben, majd tanulmányok az „Eau vive”-ben [Élő víz], egy laikusok teológiai és spirituális képzésére létrejött párizsi központban, tartózkodás különböző kolostorokban, a vágy, hogy pap lehessen. Eau vive-ben ismerte meg lelki mentorát, a domkos Thomas Philippe atyát. Amikor azonban Thomas atyát

1952-ben a rendi vezetés – akkori-ban világosan meg nem nevezett okból – Rómába rendelte, és hosszú bűnbánati hallgatásra ítélte, Vanier eltávolodott ama céljától, hogy egyházi szolgálatba lépjen, de Thomas atyához fűződő kapcsolatához ragaszkodott: „A Thomas atyával való találkozás meghatározta az életemet. Ő ébresztette föl bennem a vágyat, hogy Isten csöndjében imádkozzam és lakjam”, mondta később Vanier a lelki kísérőjéhez fűződő kapcsolatáról.

Ő volt az is, aki tizenegy évvel később közelebb vitte őt életfeladatahoz. 1963-ban Jean Vanier fölkereste Thomas atyát, akinek éppen akkoriban ismét engedélyezték, hogy házi lelkészként tevékenykedjék, mégpedig a szellemi sérültek egyik otthonában, Trosly-Breuilben. Az otthon lakóival történt találkozásáról Jean Vanier ezt mondta: „Mély benyomást tettek rám azok a férfiak, akik Thomas atya barátaivá lettek. Ő megérezte lelki nyitottságukat, hogy helyük volt Isten szívében. Mindegyikük oly mélyen szenvedett és annyira szomjazta barátságot. Minden gesztusukkal és minden szavukkal azt kérdezték: Visszajössz? Szeretsz engem?”

Vanier Jézus hívását ismerte föl ebben, néhány hónappal később tényleg visszatért, és megalapította az első Bárka-közösséget. Az új lakótársaival való együttélésben döntő megtérést élt át: Ha korábban azt volt a célja, hogy segítsen a sérült embereknek, most megtapasztalta, hogy sokat tanulhat tőlük. A kapcsolatképesség és az érzelmi növekedés sem a családjában, sem a haditengerészetben nem állt a középpontban. De a „sérültekkel” megtanulta, mit jelent a barátság. Az ő nyílt kommunikációjuk és színlelés nélküli gyengédségük nagy hatással volt erre a férfire, aki eddig a parancsoláshoz és a kioktatáshoz szokott. Megtanulta, hogy „valakit szeretni azt jelenti: készségesen időt elpazarolni vele”.

A Bárka hétköznapjaiban már akkor csírázni kezdett az „inklúzió”, az összekapcsolás eszméje, amely kb. tíz éve a sérültek gondozásának általános példaképévé vált: A sérült embereknek beleszólásuk lehet, ép és sérült emberek megosztják egymással az életüket, és egyenjogúan cserélnek eszmét tapasztalataikról. Az, hogy sérült emberek részt vesznek a közösség találkozóin és tanácskozásain, magától értődik.

De ezeknek az eszméknek a megvalósítása hosszú, olykor fájdalmas tanulási folyamattal járt együtt. Így például a jámbor katolikus Vanier számára magától értődő volt a részvétel a kora reggeli szentmisén. És magától értődően elvitte oda magával első két lakótársát is – míg egyikük egy reggel meg nem kérdezte, tulajdonképpen miért is kell ezt csinálnia. A Bárka-alapító ekkor megértette, hogy társa csak attól való félelmében tette meg ezt, hogy visszaküldi az intézetbe. Vanier megtanulta: azt a szabadságot, hogy az ember maga döntsön, annál inkább kellene tisztelni, minél gyengébb ember.

Gyorsan növekedett azon szellemileg sérült emberek száma, akik fölvételt nyertek a Bárkába. És éppily gyorsan növekedett azoknak az önkéntes női és férfi segítőknek a száma, akik a világ minden tájáról Troslyba mentek, hogy ott munkatársak legyenek, és megismerjék a Bárka életét. Közülük sokan maguk is alapítottak Bárkát, amikor később visszatértek hazájukba. Így keletkeztek Bárka-közösségek Kanadában, Indiában, Dániában, Elefántcsontparton, Haitin és sok más országban. Németországban 1985-ben nyitották meg az első Bárkát. A sok új munkatárssal protestánsok és anglikánok is érkeztek. Vanier-nak ismét meg kellett tanulnia valamit: Ha korábban olyan emberekként tekintett a protestánsokra, akiket meg kell téríteni, a más felekezethez tartozókban most hamarosan fölfedezte testvéreit és nővéreit Krisztusban, akikkel együtt jár az úton.

Indiában muszlimok és hinduk is társultak a Bárkához. Itt is megtalálták annak az útjait, hogy közösen imádkozzanak, és közösen ünnepeljék meg minden vallás ünnepeit.

A Troslyban működő Bárka és a világszerte létező, növekvő Bárka-közösségek vezetése mellett Vanier sok országban tartott előadásokat a Bárkáról és annak lelkiségéről, egyházi vezetőkkel és támogatókkal találkozott, börtönben ülő embereket keresett föl, könyveket írt. Nyughatatlan élete 1976-ban megbosszulta magát: Vanier súlyosan megbetegedett, és két hónapig kórházban kellett maradnia. Abbéli igényében, hogy „mindig rendelkezésükre álljon másoknak, és hogy a szegények üzenetét elvigye a csak vonakodva nyitni akaró gazdagokhoz” (ahogy *Kathrin Spink* írja Vanier-életrajzában), teljesen túlterhelte magát. Lejebb kellett adnia teljesítményét, és meg kellett tanulnia, hogy jobban figyeljen a testére. Talán csak most értette meg, hogy az a gyöngesség, amelyet a sérült emberek életében megtanult becsülni, minden ember számára fontos része az életnek. Három évvel ezelőtt Vanier egy

interjúban kijelentette: „Megpróbáljuk olyan emberek világát megteremteni, akik sikeresek, és nem szorulnak rá senkire, amíg gyengék nem lesznek. De az hoz minket össze, ami gyengévé tesz minket. Úgy gondolom, Jézus egész víziójában arról van szó, hogy összehozza az embereket.”

Vanier egymás után vált meg hivatalaitól. Amikor az ezredforduló után végül minden testületből kiszállt, amelybe tanácsadóként még beletartozott, a nemzetközi Bárka vezetése belső tisztázási folyamatot kezdeményezett ezzel a mottóval: „Identitás és megbízás”. A Bárka immár saját lábán áll, és állni fog alapítója nélkül is, aki 2018. szeptember 10-én kilencven éves lett.

Az sem kérdőjelezte meg a Bárkát, amikor 2014-ben föltárták, hogy Jean Vanier mentora és a Bárka első lelki kísérője, Thomas atya éveken át bűnössé vált abban, hogy a lelki tanácsadás kapcsán szexuális visszaéléseket követett el felnőtt, nem sérült nők ellen. Mindazonáltal ez sokkolta, és először csaknem elnémította Jean Vanier-t, aki mindig kitartott Thomas atya mellett. Időre volt szüksége, amíg világosan

el tudott határolódni mentorától: „Ismétlődő és elvetendő cselekedeteivel Thomas atya lerombolta azt a bizalmat, amelyet beléje vettem”, mondta 2016-ban.

Ez nem csökkentette azt az érdemét, hogy életre hívta a Bárka lelki közösségét, és már több mint ötven évvel ezelőtt megvalósította az „összekapcsolás” eszméjét. Az a mód, ahogyan a szellemileg sérült emberek szóhoz jutnak a Bárka közösségeiben, és ahogyan meghallgatják őket, példakép lehet más hasonló intézmények számára is. Az Egyház is levonhatja ebből olyan következtetéseket, amelyent a Laikusok Pápai Tanácsának korábbi elnöke, *Stanislaw Rylko* írt le: „A Bárka kopernikuszi forradalmat hajtott végre. Eddig arról beszéltünk, hogy tegyünk jót a szegényekkel. De ti a Bárkában azt mondtátok, hogy a szegények azok, akik jót tesznek velünk. Hosszú időre lesz szükség, amíg ez az eszme behatol az Egyházba.”

Thomas Bastar

Forrás: Publik-Forum, 2018/19

Probo Vaccarini, a százéves olasz pap

Probo Vaccarini 1919-ben született Olaszországban. Gyóntatója Pio atya volt, aki egy alkalommal azt tanácsolta neki: „Nősülj meg, és legyen nagy és szent családod.” Így is történt! Felesége hét gyermeknek

adott életet, de 18 év házasság után sajnos elhunyt. Ő továbbra is igyekezett Isten szeretetében nevelni gyermekeit, mind a négy fiúk pap lett, egyik lányuk apáca. Ő maga diakónusként szolgált, s egy napon

azt hallotta szívében, hogy Pio atya szólítja: „Pap leszel!” 1988-ban, 69 éves korában szentelték pappá. Így aztán különös kapcsolatok jöttek létre a családban. Egyik fia ezt így jellemezte: „Ő a biológiai apám, lelki gyermekem [ő gyóntatta apját] és paptestvérem egyben. A hitben nincsenek lehetetlenek.”

Élete folyamán Vaccarini atya 15 könyvet írt, köztük egy önéletrajzit, *Férj, özvegy és pap* címmel. Még nem ment nyugdíjba. „Úgy érzem magam, mintha tegnap szentelték volna” – nyilatkozta még 2013-ban. 100. születésnapján – amikor a szentmisét négy fiával koncelebrálta – így fohászodott: „Most pedig már várom, hogy az Úr magához hívjon!” Vaccarini atya jelenleg is szolgált, ő Olaszország legidősebb aktív papja.

Ford. Kőszeginé Rihmer Melinda

Forrás: [https:// aleteia.org](https://aleteia.org).2019/06/17

